

[Fr. Dalgaard.]

Trods for, at der blev lokket med Løfter og med Løn; de aller, allerfleste i dette Land holdt sammen som Danske. Vi følte det i Besættelsens første Tid, særlig inderligt i det mærkværdige Efteraar 1940, da vi alle sammen sang, men jeg tror ikke, at man følte det stærkere, end da alle sang:

„Mig fryder din Ros, din Ære,
mig knuger din Sorg, dit Savn.
Hver Glans, hver Plet vil jeg bære,
der falder paa Danmarks Navn.“

Vi følte det gennem Aarene, da vi var under Tvang, men der var en fælles Forstaaelse af, at en Dag maatte der siges nej, og der blev jo sagt nej flere Gange under Besættelsen. Dengang bøjede Tyskerne af, vi fik det store Folketingsvalg i Foraaret 1943, der viste Befolkningens Sammenhold, og vi kom hen mod den 29. August 1943 med den nye Situation, da der definitivt blev sagt nej, og da de nye Forhold indtraadte. Lovløsheden bredte sig, vore gode Mænd faldt for Forrædernes Kugler. I Gaar afsløredes her i Rigsdagen to Mindeplader, dels over et Medlem af dette høje Ting, og dels over et Medlem af Rigsdagens Presseloge, to gode danske Mænd, uanset at de var af forskelligt Parti. I Fjor Foraar blev Sigurd Thomsen fra Rigsdagens Presseloge bisat fra Grundtvigskirken, og vi sang dør Grundtvigs Sang fra den første slesvigske Krig: „Fædreland ved den bølgende Strand“. Jeg tror, at vi tænkte alle sammen paa det samme, da vi sang:

„Sort ser det ud, men almægtig er Gud,
dine Fjender til Lands er og Fjenderne
hans,

de er Fjender af Sandhed og Retten,
de er Fjender af Kærlighedsætten,
dog for dem er det værste tilbage,
thi end lever den gamle af Dage.“

Og enigt i Sommeren 1944 gik det danske Folk ud i den verdensberømte Folkestrejke. Dette er Fortid. Vi gør op med Fortidens Forbrydere, vi gør op med Fjendens Lejesvende. Lad Forslaget hurtigt blive Lov, lad Afregning ske, og dermed Tavshed om dem, der svigtede, og saa ser vi frem mod et renere Danmark, et lysere Danmark.

Henning Hasle: Det er ikke for meget sagt, at Landets Øjne i Dag hviler paa Rigsdagen, man kan vist ogsaa sige, at Øjne fra fremmede Lande er rettet paa os. Det er, fordi vi i Dag skal holde vort Opgør med Terror- og Undertrykkelsestiden. Det er i Dag, Opgøret indledes, det som jeg

vil kalde det indre Opgør. Det ydre Opgør, med Tyskerne, er allerede sket ved De forenede Nationers og Frihedskæmpernes Sejr her i Landet. Paa dette Omraade staaer kun tilbage at gøre op med Krigsforbryderne, det vil sige de Personer, som har forbrudt sig mod de internationale Retsregler for Krigsførelse under Okkupationen i Danmark; men efter Beslutning af De forenede Nationer vil dette ske ved internationale Domstole.

Den Lovgivning, vi i Dag paabegynder, er altsaa et indre Opgør med Landsmænd, som har forbrudt sig mod Fædrelandet. Ved dette Opgør er Danmark stillet paa en ganske særlig Maade, og dette skyldes de faktiske Forhold, som Danmark har levet under, og som dets Myndigheder har maattet tage Stilling til. Indtil den 29. August 1943 havde vi vel vor Konge i Funktion, en Regering og en Rigsdag og en Hær og Flaade under Vaaben, men allerede fra den 9. April 1940 var vor Lovgivningsmagt i mange Henseender bundet, og navnlig var den jo bundet i enhver Henseende, der kunde være rettet mod Tyskerne. Over for Tyskerne og deres Lejesvende var den danske Regering og Rigsdag magtesløs allerede fra den 9. April, og efter den 29. August har jo enhver Mulighed været bortfaldet, fordi da fjernedes al Lovlighed. Der har altsaa, kan man sige, i hele Perioden i Forholdet til Tyskerne været et Tomrum i vor Lovgivning. Vi har været afskaaret fra at give nogen som helst Reaktion over for vore Undertrykkere noget Udtryk lovgivningsmæssigt. Vi har været helt anderledes stillede end andre Lande; jeg tænker navnlig paa Norge, som hele Tiden har haft en lovlige Regering siddende i London, og som har kunnet udøve Lovgivningsmagt gennem denne, hvilket jo ogsaa er sket ved, at den norske Regering allerede i 1941 udstedte forskellige foreløbige Straffelove, som kom til at virke i Norge fra Udstedelsesdagen.

Jeg vil tro, at saaledes er det gaet i de fleste andre Lande, der har delt Okkupations-skæbne med os. Det er helt andre Problemer, der foreligger dør. Man har dør slet ikke haft Anledning til at rejse Spørgsmaalet om den tilbagevirkende Kraft. Det er derfor, Danmarks Spørgsmaal har saa stor Interesse: hvorledes vil nu det danske Folk under disse ganske enestaaende Omstændigheder gøre op med *sit* Forræderspørgsmaal? Det er dette, man venter med Spænding paa, om vi dels kan gennemføre det med tilbagevirkende Kraft, og dels, om vi kan gøre det paa en Maade, saa vi kan staa ved det over for Gud og Mennesker. Dette tror jeg man